

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัล
ของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร*

RELATIONSHIP BETWEEN EXECUTIVE LEADERSHIP
AND DIGITAL COMPETENCY OF CIVIL SERVANT TEACHERS, BANG
KHEN DISTRICT OFFICE BANGKOK

มนัญญา ประสันแพงศรี¹ และ ศิริรัตน์ ทองมีศรี²
Mananya Prasanpangsri¹, and Sirirat Thongmeesri²
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร¹⁻²
Phranakhon Rajabhat University, Thailand¹⁻²
Corresponding Author's Email: Nungning.mp@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน จำนวน 165 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหาร 7 ด้าน จำนวน 35 ข้อ และแบบสอบถาม สมรรถนะดิจิทัลของครู 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1)ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x}$) = 4.38, S.D. = 0.58) โดยด้านการเข้าสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การมีความคิดริเริ่ม การประสานงาน การโน้มน้าวจิตใจ และด้านการให้ความช่วยเหลือมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2)สมรรถนะดิจิทัลของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$)= 4.34, S.D. = 0.51) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล การแก้ปัญหาด้านดิจิทัล ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล ความรอบรู้ด้านข้อมูลและสารสนเทศ และการสื่อสารดิจิทัล 3)ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะดิจิทัลของครูในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* Received 22 March 2026; Revised 3 April 2026; Accepted 17 May 2026

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, สมรรถนะดิจิทัล, ข้าราชการครูสังกัด กรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed to: (1)examine the leadership of school administrators in Bang Khen District Office under the Bangkok Metropolitan Administration; (2)investigate the digital competencies of teachers; and (3) analyze the relationship between administrators' leadership and teachers' digital competencies. The sample consisted of 165 teachers from schools under the Bang Khen District Office, selected using Krejcie and Morgan's table and simple random sampling. The research instruments included a questionnaire on administrators' leadership covering 7 dimensions (35 items) and a questionnaire on teachers' digital competencies covering 5 dimensions (25 items).

The index of item-objective congruence was 1.00, and the reliability coefficient was 0.95. Data were analyzed using mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and Pearson's correlation coefficient. The findings revealed that: (1) overall leadership of administrators was at a high level ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.58), with social skills ranking highest, followed by adaptability, recognition, initiative, coordination, persuasion, and support as the lowest; (2) overall digital competencies of teachers were at a high level ($\bar{x}$ = 4.34, S.D. = 0.51), with all dimensions rated high. The highest was digital leadership, followed by digital problem-solving, digital media and technology skills, information and data literacy, and digital communication; and (3) administrators' leadership had a strong positive correlation with teachers' digital competencies at the .01

Keywords: Relationship, Leadership, Digital Competency, Civil servant teacher Bangkok

บทนำ

จากความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา โดยระบบการศึกษาถูกคาดหวังให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะสมรรถนะดิจิทัลของครู ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพการ

จัดการเรียนรู้ (UNESCO, 2018, p. 12; OECD, 2020, p. 45) นอกจากนี้ นโยบายระดับชาติของประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรทุกภาคส่วน รวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, น. 3) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูมิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะบุคคลเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับบริบทขององค์กร โดยเฉพาะ “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน (OECD, 2020, p. 45) ทั้งนี้ ตามแนวคิดภาวะผู้นำทางการศึกษาและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงองค์กร ภาวะผู้นำถือเป็นทั้ง “ปัจจัยเชิงสาเหตุ” และ “ปัจจัยสนับสนุน” ที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพของครู โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ จัดสรรทรัพยากร สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู ส่งผลให้ครูสามารถบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Fullan, 2014, p. 33; UNESCO, 2018, p. 24)

ในบริบทของกรุงเทพมหานคร แม้ว่าจะมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบความแตกต่างของระดับสมรรถนะดิจิทัลของครูในแต่ละสถานศึกษา รวมถึงข้อจำกัดด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในห้องเรียน ซึ่งสะท้อนถึงการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564, น. 6; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 22)

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะดิจิทัลของครูในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ โดยผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาครู ตลอดจนเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับนักวิชาการในการต่อยอดองค์ความรู้ด้านภาวะผู้นำและสมรรถนะดิจิทัล อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครูสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ข้าราชการครู โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โรงเรียนประชาธิปไตย โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม(ชินชูใจราษฎร์อุทิศ) โรงเรียนบ้านคลองบัว(เอี่ยมแสงโรจน์) โรงเรียนบ้านบัวมล(เจริญราษฎร์อุทิศ) สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 286 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 165 คน โดยใช้ตารางเปรียบเทียบหากลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ดังตารางที่ 1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูโรงเรียนในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนในสำนักงานเขตบางเขน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์	133	97
โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์)	71	59
โรงเรียนบ้านบัวมล (เจริญราษฎร์อุทิศ)	23	19
โรงเรียนประชาธิปไตย	25	24
โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม	34	32
รวม	286	165

ตารางที่ 1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูโรงเรียน ในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน รวม

35 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 5 สมรรถนะ รวม 35 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู 2) กำหนดกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา 3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง 4) นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.00

3.2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับข้าราชการครู โรงเรียนสวัสดิศึกษา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน 2) นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม พบว่า ข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นจากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม เท่ากับ 0.95 นอกจากนี้ ได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .975

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครถึงสถานศึกษาในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมทั้งแบบสอบถามส่งสถานศึกษาในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการนำส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง 3) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 165 ชุดที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองที่สมบูรณ์ของสถานศึกษาในสำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร มาวิเคราะห์ข้อมูล ได้ค่า.975

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิชยฐานะ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสท์ 3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสท์ 4) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (rxy) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการมีความคิดริเริ่ม(x_1)	4.31	0.59	มาก	4
2. ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข(x_2)	4.32	0.56	มาก	2
3. ด้านการยอมรับนับถือ(x_3)	4.31	0.60	มาก	3
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือ(x_4)	4.18	0.70	มาก	7
5. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ(x_5)	4.25	0.61	มาก	6
6. ด้านการประสานงาน(x_6)	4.30	0.60	มาก	5
7. ด้านการเข้าสังคม(x_7)	4.33	0.55	มาก	1
รวม	4.38	0.58	มาก	

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรทั้งด้านความสัมพันธ์ การดำเนินงาน และการพัฒนาบุคลากรได้อย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการเข้าสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดแสดงถึงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือ ซึ่งเอื้อต่อการดำเนินงานในบริบทองค์กรภาครัฐ รองลงมาคือด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข สะท้อนความยืดหยุ่นและความพร้อมในการพัฒนา ขณะที่ด้านการยอมรับนับถือและความคิดริเริ่มมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แสดงถึงการได้รับความเชื่อมั่นควบคู่กับความสามารถในการขับเคลื่อนแนวคิดใหม่ ส่วนด้านการประสานงานและการโน้มน้าวจิตใจยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม ด้านการให้ความช่วยเหลือมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนถึงประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะการสนับสนุนและดูแลบุคลากรในระดับรายบุคคล

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมรรถนะดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ(Y_1)	4.30	0.56	มาก	4
2. ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล(Y_2)	4.35	0.54	มาก	3

3. การแก้ปัญหาด้านดิจิทัล(Y ₃)	4.35	0.56	มาก	2
4. การสื่อสารด้านดิจิทัล(Y ₄)	4.25	0.61	มาก	5
5. ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล(Y ₅)	4.40	0.57	มาก	1
รวม	4.34	0.51	มาก	

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู
สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 3 พบว่าสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเรียงตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านความรอบรู้เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงความสามารถในการเข้าถึง คัดเลือก และใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการสื่อสารดิจิทัล ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการแก้ปัญหาดิจิทัล สะท้อนทักษะการจัดการปัญหาจากการใช้เทคโนโลยี อย่างไรก็ตามยังควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม ขณะที่ด้านทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลยังมีความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และด้านความสามารถผู้นำดิจิทัลสะท้อนบทบาทของครูในการเป็นผู้นำการใช้เทคโนโลยีและถ่ายทอดองค์ความรู้ในบริบทการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) นัยสำคัญทางสถิติ (sig)						
ภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร	สมรรถนะดิจิทัล					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y total
X ₁	.901**	.487**	.309**	.369**	.379**	.423**
X ₂	.931**	.544**	.304**	.403**	.420**	.470**
X ₃	.919**	.468**	.263**	.350**	.392**	.412**
X ₄	.947**	.511**	.325**	.420**	.395**	.461**
X ₅	.922**	.498**	.331**	.424**	.410**	.462**
X ₆	.929**	.537**	.372**	.519**	.507**	.543**
X ₇	.915**	.512**	.324**	.388**	.441**	.462**
X total	.437**	.630**	.737**	.797**	.848**	.905**

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .905$) อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่เรียงจากมากไปน้อย พบว่า ค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ทางบวกที่มีค่ามากกว่าคู่อื่นได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการให้ความช่วยเหลือ (X_4) กับสมรรถนะดิจิทัล ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ Y_1 ($r = .947$) อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข (X_2) กับสมรรถนะดิจิทัล ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ Y_1 ($r = .931$) อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการประสานงาน (X_6) กับสมรรถนะดิจิทัล ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ Y_1 ($r = .929$) อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสามารถใช้อำนาจและอิทธิพลในการบริหารจัดการ กระตุ้นและสร้างความร่วมมือให้บุคลากรปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล (Bass & Avolio, 1994) และสอดคล้องกับผลการศึกษาหลายงานที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเข้าสังคม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การมีความคิดริเริ่ม การประสานงาน การโน้มน้าวจิตใจ และการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้สะท้อนว่าผู้บริหารมีความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาองค์กร และการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Bass & Avolio, 1994; Fullan, 2014)

2. สมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะดิจิทัลของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะดิจิทัลของครู (UNESCO, 2018; OECD, 2020) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความรู้ข้อมูลสารสนเทศ ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี การแก้ปัญหาดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล ทั้งนี้สะท้อนว่าครูสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในบางบริบท (UNESCO, 2018; OECD, 2020)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับสมรรถนะดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับสมรรถนะดิจิทัลของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .905, p < .01$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสามารถส่งเสริม สนับสนุน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนแปลง (Fullan, 2014) และภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล (Bass & Avolio, 1994)

สรุป

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะดิจิทัลของข้าราชการครู สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะดิจิทัลของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะดิจิทัลของครูในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .905, p < .01$) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับสมรรถนะดิจิทัลของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดแนวทางเชิงนโยบายที่มุ่งส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนการนำแนวคิดใหม่มาใช้ในองค์กรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาระบบการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของครูผ่านการสนับสนุนทรัพยากร เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรม ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นในภาวะผู้นำ ในระดับการปฏิบัติผู้บริหารควรพัฒนาทักษะด้านการมีความคิดริเริ่มโดยส่งเสริมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อกระตุ้นการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ควรปรับปรุงกระบวนการรับฟังและใช้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบเพื่อยกระดับการบริหารเชิงประจักษ์ เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมและวิสัยทัศน์เพื่อให้เกิดการยอมรับในองค์กร พัฒนาช่องทางการสื่อสารและการเข้าถึงผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนเสริมทักษะการสื่อสารเชิงใจ การประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรสำหรับด้านครู ควรได้รับการพัฒนาความรู้ด้านข้อมูลและสารสนเทศ โดยเฉพาะทักษะการสืบค้นและการใช้ฐานข้อมูล ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางเทคนิคเบื้องต้น การใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม และการออกแบบการเรียนรู้ที่บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาในพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบผลในบริบทที่แตกต่างกัน รวมทั้งศึกษาภาวะผู้นำในรูปแบบอื่น เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เห็นมิติของอิทธิพลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรพิจารณาปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายการศึกษาระดับชาติ หรือการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่ามีผลต่อทั้ง

ภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะดิจิทัลของครูอย่างไร เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580). เรียกใช้เมื่อ 16 มิถุนายน 2568 จาก <https://ict.moph.go.th/th/extension/718>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). Improving organizational effectiveness through transformational leadership. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fullan, M. (2014). The principal: Three keys to maximizing impact. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- OECD. (2020). Digital education outlook 2020. Paris: OECD Publishing.
- UNESCO. (2018). ICT competency framework for teachers. Paris: UNESCO